

შემადგენლობისგან დამოუკიდებლად) ხდის გარიგებას კანონის დანაწესის/აკრძალვის, საჯარო წესრიგის ან ზნეობის ნორმების საწინააღმდეგოს.

ნინო ქავშბაია

არაბრალეულობის მტკიცების ტვირთი წუნდებული პროდუქტის მიწოდებისას

დამდგარ ზიანში ბრალის არარსებობისა და საპირისპირო გარემოების დამტკიცების ტვირთი მასზედ, რომ ზიანი გამოწვეული იყო არა მიწოდებული პროდუქტის უხარისხობით, არამედ - სხვა გარემოებით, ეკისრება ზიანის მიმყენებელს.

სკ-ის 408, 409, 992, 1009, 1011-ე მუხლები

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 6 მარტის გადაწყვეტილება №2ბ/3167-13

I. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

ნინო ქავშბაია

მოსარჩელის ელექტროქსელში მომხდარი ავარიის შედეგად მწყობრიდან გამოვიდა ელექტროქსელი, მრიცხველი და ელექტროტექნიკური მოწყობილობები. მოსარჩელე ელექტროენერგით მარაგდებოდა მოპასუხის მიერ. მოსარჩელემ აღძრა სარჩელი მოპასუხის წინააღმდეგ და მოითხოვა მიყენებული ზიანის ანაზღაურება ინტერნეტ-მოდემის, ელექტროტექნიკური მოწყობილობებისა და მრიცხველის საბალანსო ღირებულების ოდენობით. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ ელექტროქსელში მომხდარი ავარია გამოწვეული არ არის მისი ბრალეული ქმედებით. საქალაქო სასამართლომ დააკმაყოფილა სარჩელი და განმარტა, რომ ამ მოცემულობაში იმის დადასტურება, რომ მოსარჩელის კუთვნილი ელექტროტექნიკა დაზიანდა არა მოპასუხის მიერ მიწოდებული ელექტროენერგის უხარისხობით, არამედ მიწოდებული ძაბვის უკუსვლით მოძრაობის მიზეზით, რაც გამოწვეული იყო მეტეოროლოგიური ზემოქმედებით (მეხის ჩამოვარდნა), წარმოადგენდა მოპასუხის მტკიცების ტვირთს. გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ იმ არგუმენტაციით, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ არასწორად დაადგინა მოპასუხის მიერ უხარისხო ელექტროენერგის მიწოდების ფაქტი. სააპელაციო საჩივრის ავტორის მოსაზრებით, გარდა ამისა, სასამართლომ არასწორად განსაზღვრა ზიანის ოდენობა: მიყენებული ზიანი შეიძლება განისაზღვროს დაზიანებული ტექნიკის აღდგენაზე დახარჯული თანხების პროპორციულად და არა - მათი ღირებულების მიხედვით.

II. სასამართლო მსჯელობის შეჯამება

სააპელაციო სასამართლომ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმებითა და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით ნაწილობრივ დააკმაყოფილა სააპელაციო საჩივარი. სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ მოსარჩელე არაა ვალდებული, ამტკიცოს მიწოდებლის ბრალეულობა პროდუქტის უხარისხობაში, როცა უკვე დადასტურებულია უხარისხო პროდუქტით მიყენებული ზიანის შესახებ გარემოება. პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა: დამდგარ ზიანში ბრალის არარსებობის მტკიცების ტვირთი და საპირისპირო გარემოების დამტკიცების ტვირთი მასზედ, რომ მოსარჩელის კუთვნილი ელექტროტექნიკა დაზიანდა არა მოპასუხის მიერ მიწოდებული ელექტროენერგის უხარისხობით, არამედ მეტეოროლოგიური ზემოქმედებით (მეხის ჩამოვარდნა), ცალსახად ეკისრებოდა მოპასუხეს, რომელმაც ვერ უზრუნველყო დამდგარ ზიანში მისი მხრიდან ბრალეულობის არარსებობის დადასტურება. ამასთან, სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ზიანის პირველი ინსტანციის გადაწყვეტილებისგან განსხვავებული (შემცირებული) ოდენობა, რამაც მას საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების საშუალება მისცა.

მწარმოებლის პასუხისმგებლობა წუნდებული პროდუქტისთვის

1. მწარმოებელს პასუხისმგებლობისგან არ ათავისუფლებს ტექნიკური აღჭურვილობის სიძვირე ან/და იშვიათობა, რომლითაც შესაძლებელი იყო წარმოებული პროდუქტის წუნის გამოვლენა პროდუქტის სარეალიზაციოდ გატანის მომენტისთვის.
2. ისეთი პროდუქციის რეალიზაციისას, რომლის ხარისხის სრულყოფილი გამოკვლევა მეცნიერებისა და ტექნიკის არსებული დონის გათვალისწინებით პრობლემურია, მწარმოებელი ვალდებულია, მოხმარებელს მისცეს ინფორმაცია აღნიშნულთან დაკავშირებით და გააფრთხილოს საგარაუდო თანმდევ შედეგებზე, სკ-ის 318-ე მუხლის მიხედვით.

სკ-ის 318, 413, 1009, 1010, 1011-ე მუხლები

სსკ-ის 105-ე მუხლი

„მომხმარებელთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 6 II მუხლი

უმენაესი სასამართლოს 2007 წლის 25 ოქტომბრის განჩინება № ას-296-624-07

I. ფაქტობრივი გარემოებები

2001 წლის მარტში მოსარჩელეს შეეძინა ვაჟი და მშობი-
 არობის შედეგად დასჭირდა სისხლის გადასხმა. მოსარჩე-
 ლის ნათესავებმა ერთთროციტული მასა და კრიოპლაზმა,
 რომელიც მოსარჩელეს გადაეცხა, შეიძინეს მოპასუხისგან.
 ინფექციური პათოლოგიის, შიდსისა და კლინიკური იმუნო-
 ლოგიის სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრის გამოკვლევით
 მოგვიანებით დადგინდა, რომ მოსარჩელე და მისი ვაჟი და-
 ინფიცირდნენ „აივ“ ვირუსით. მოსარჩელეს განუმარტეს,
 რომ ქუთაისის სისხლის ბანკისგან (ამ დაწესებულებაში ჩა-
 აბარა სისხლი მოსარჩელის დონორმაც) მიღებული სი-
 სხლით რამდენიმე პირი დაავადდა შიდსით. მოსარჩელემ
 სარჩელი აღძრა მოპასუხის წინააღმდეგ და მოითხოვა მა-
 ტერიალური და მორალური ზიანის ანაზღაურება 200 000
 ლარის ოდენობით. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთი-
 თა, რომ სამეცნიერო-პრაქტიკული ცენტრისგან მიღებულ
 წერილს, რომელშიც სისხლის ბანკისგან მიღებული სი-
 სხლით მოსარჩელის დაინფიცირების ვარაუდი იყო გამო-
 თქმული, მტკიცებულების ძალა არ გააჩნია. პირველი
 ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სარჩელი
 დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ - მოპასუხეს დაეკისრა 20
 000 ლარის გადახდა მოსარჩელის სასარგებლოდ. ორივე
 მხარემ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება გაასა-
 ჩივრა სააპელაციო წესით. სააპელაციო სასამართლომ არ
 დააკმაყოფილა საჩივრები, მიუთითა რა ფაქტობრივ გარე-
 მოებებზე: მოსარჩელის დონორის სისხლი 1998 წლიდან
 2001 წლის ჩათვლით გადაეცხა 10 ადამიანს, საიდანაც 4 გა-
 რდაიცვალა; 5 ადამიანს მისი სისხლი გადაეცხა 2000 წლის
 29 დეკემბრიდან 2001 წლის 20 მარტამდე (იმ პერიოდში,
 როდესაც სისხლი გადაეცხა მოსარჩელესაც) და თითოეული
 მათგანი დაინფიცირდა „აივ“ ვირუსით. ამასთან, მოსარჩე-
 ლის მეუღლესა და უფროს ვაჟს ვირუსი არ აღმოაჩნდათ.
 სასამართლომ არ გაითვალისწინა მოპასუხის მოსაზრება,
 რომ მოსარჩელის დაინფიცირება შეეძლო რაიმე სხვას გა-
 მოეწვია, რადგან ამის დამადასტურებელი მტკიცებულება
 მხარეს არ წარმოუდგენია. სააპელაციო სასამართლოს მო-
 საზრებით, პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ განსა-
 ზღვრული მორალური ზიანის ოდენობა იყო მართლზომიერ-
 ი. განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა მოპასუხემ მისი
 გაუქმებისა და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის
 მოთხოვნით. მოპასუხის დასაბუთებით, სააპელაციო სასა-
 მართლო დაეყრდნო მხოლოდ ვარაუდს იმასთან დაკავში-
 რებით, რომ მოსარჩელის დონორისგან მიღებული სი-
 სხლით დაინფიცირდა 5 ადამიანი. მოპასუხის განმარტებით,
 ის უნდა გათავისუფლებულიყო პასუხისმგებლობისგან, ვი-
 ნაიდან მისი ბრალეულობა კანონით დადგენილი წესით არ
 დადასტურებულა. საკასაციო საჩივრის ავტორმა მიუთითა
 იმუნოლოგიის ცენტრის წერილზე, რომლის მიხედვით, სი-
 სხლში „აივ“ ინფექციის აღმოჩენის 100%-იანი მეთოდი
 მსოფლიოში არ არსებობს.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უმენაესმა სასამართლომ მიიჩნია, რომ საკასაციო საჩი-
 ვარი არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო. საკასაციო პალატის
 განმარტებით, პროდუქტი, რომელიც იყო შეძენილი მოპა-
 სუხისგან, ვერ პასუხობდა სკ-ით გათვალისწინებულ მო-
 თხოვნებს, იყო უხარისხო და, საბოლოო ჯამში, გამოიწვია
 მოსარჩელის ინფიცირება, რაც მას აძლევდა იმის საშუალე-
 ბას, მოეთხოვა მორალური ზიანის ანაზღაურებაც. საკასა-
 ციო პალატამ განმარტა, რომ სკ-ის 1010-ე მუხლი პროდუ-
 ქტის უხარისხობის კრიტერიუმად მიიჩნევს მის საიმედო-
 ბას, თუმცა სამოქალაქო ბრუნვის მონაწილისათვის და, გა-
 ნსაკუთრებით არამეწარმე მომხმარებლისათვის, რთულია
 და ზოგ შემთხვევაში - შეუძლებელი განსაზღვროს, თუ რა-
 მდენად საიმედოა ესა თუ ის პროდუქტი. ხელშეკრულების
 მხარეს, რომელიც სთავაზობს მომხმარებელს ამა თუ იმ
 პროდუქციას, მართებს გულისხმიერი დამოკიდებულება ნი-
 ვთის საიმედოობასთან მიმართებაში. ეს ვალდებულება
 ძლიერდება, თუ პირი ისეთ პროდუქციას აწვდის მომხმარე-
 ბელს, რომელიც გარკვეულ რისკთანაა დაკავშირებული.
 ამასთან, სახელშეკრულებო ურთიერთობაში ნივთის ხარი-
 სხზე შეთანხმების არარსებობა არ გამორიცხავს უხარისხო
 პროდუქტის მწარმოებლის პასუხისმგებლობას. უმენაესი სა-
 სამართლოს მითითებით, მოპასუხეს აქვს ნდობა კონტრა-
 ჰენტის ტექნიკური აღჭურვილობის სათანადოობისადმი, რო-
 დესაც ეს უკანასკნელი სპეციალური ნებართვის საფუძვე-
 ლზე სპეციფიკური პროდუქტის - სისხლის რეალიზაციით
 არის დაკავებული. გასაჩივრებული განჩინებით დადგენი-
 ლია ფაქტობრივი გარემოება, რომ დონორის სისხლის ში-
 დსის ვირუსით დაინფიცირების უზუსტესი მეთოდით დადგე-
 ნა შესაძლებელია სათანადო აპარატურითა და ტექნოლო-
 გიით, რომელიც ძვირადღირებულია და ქვეყნის მასშტაბით
 ასეთი შესაძლებლობა მხოლოდ იმუნოლოგიის სამედიცი-
 ნო-პრაქტიკულ ცენტრს გააჩნია. მწარმოებელი, რომელიც
 აცხადებს პრეტენზიას ამა თუ იმ პროდუქტის წარმოება-რე-
 ალიზაციის კომპეტენციაზე, ვალდებულია საწარმოს სათა-
 ნადო ტექნიკით აღჭურვავს, ხოლო ტექნიკის სიძვირე და
 იშვიათობა მწარმოებლის პასუხისმგებლობის გამომრიცხავ
 გარემოებად ვერ იქნება მიჩნეული. ამასთან, საკასაციო პა-
 ლატის განმარტებით, იმ მოცემულობაში, როდესაც მოპასუ-
 ხე მომხმარებელს აწვდის ისეთი პროდუქტს, რომელიც პი-
 რდაპირ მოქმედებს აბსოლუტურ უფლებაზე - სიცოცხლესა
 და ჯანმრთელობაზე და რომლის სრულყოფილი გამოკვლე-
 ვა მეცნიერებისა და ტექნიკის არსებული დონის გათვალის-
 წინებით გარკვეულ პრობლემებთანაა დაკავშირებული,
 ვალდებულია, მომხმარებელს მისცეს ინფორმაცია აღნი-
 შნულის თაობაზე, სკ-ის 318-ე მუხლის დანაწესის მიხე-
 დვით. იმავე ვალდებულებაზე მიუთითებს „მომხმარებელთა
 დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 6 II მუხლიც, რო-
 მლის მიხედვითაც, დამამზადებელმა მომხმარებელს უნდა
 მიაწოდოს აუცილებელი, უტყუარი და სრული ინფორმაცია
 პროდუქციის შესახებ, რაც მას მისცემს სწორი არჩევნის

შესაძლებლობას. ამასთან, უზენაესმა სასამართლომ არ გაიზიარა მოპასუხის მოსაზრება იმასთან დაკავშირებით, რომ სასამართლომ თავისი დასკვნა დააფუძნა საქმეში წარმოდგენილ მასალებს, რომლებიც მხოლოდ ფაქტის (მოსარჩელის დონორის სისხლით 5 პირის დაინფიცირებასთან დაკავშირებით) არსებობის ვარაუდს გამოთქვამდნენ. საკასაციო პალატამ მიუთითა სსკ-ის 105-ე მუხლზე და განმარტა, რომ წინა ინსტანციის სასამართლომ დასკვნა დააფუძნა არა საქმის მასალებში გამოთქმულ ვარაუდს, არამედ სპეციალისტთა განმარტებების, მოსარჩელის დაინფიცირების კვლევის აქტებისა და სხვა მტკიცებულებების ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რამაც სასამართლოს შეაბამინა ფაქტის არსებობის შინაგანი რწმენა ჩამოუყალიბა.

ნინო ქავჭავაძე

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადის მიუთითებლობის/მიუთითების ხარვეზის სამართლებრივი შედეგი

1. ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან გასაჩივრების ვადის განსაზღვრისას შეცდომა კანონიერი ნდობის ფარგლებში მხოლოდ დადებითი განმარტების შემთხვევაში ექცევა.

2. ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტისათვის გასაჩივრების ვადის მიუთითებლობა არ ქმნის ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-12 მუხლის ანალოგიის გამოყენების საფუძველს.

3. განმარტება “Contra legem” მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევაში გამოიყენება და ნორმის არაკონსტიტუციურობის კატალიზატორად არ განიხილება. როდესაც ანალოგიის სახელმძღვანელო ნორმა მხოლოდ ერთგვარად იკითხება და ამასთან ერთად სბაკ-ში სამართლებრივი ხარვეზიც აშკარაა, საერთო სასამართლო უწყებრივად არაქვემდებარება განმარტოს ნორმა ნორმისვე საწინააღმდეგოდ.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 52 II მუხლი

ნორმატიული აქტების შესახებ კანონის 5 1) მუხლი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2009 წლის 17 მარტის გადაწყვეტილება/განჩინება, № ბს-1433-1391(კ-08)

I. შესავალი

ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების უფლება კონსტიტუციური შინაარსის მატარებელია, საქართველოს კონსტიტუციის მე-18 მუხლის 1-ლი პუნქტის - სამართლიანი ადმინისტრაციული წარმოებისა და 31-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის - სამართლიანი სასამართლოს უფლებების სახით, რამდენადაც აქტის გასაჩივრება წინარე წარმო-

ებისა (საჩივარზე წარმოება) და სასამართლოში ადმინისტრაციული სამართალწარმოების გზით ხორციელდება.

სამართლებრივი უსაფრთხოებიდან გამომდინარე გასაჩივრების ვადები გარკვეულ ჩარჩოებშია მოქცეული. შესაბამისად, პირისათვის მნიშვნელოვანია ზუსტად იცოდეს, თუ რა დროის განმავლობაში შეუძლია განახორციელოს საკუთარი უფლება გასაჩივრების თაობაზე.

პრაქტიკაში არაა იშვიათი, როდესაც ადმინისტრაციული ორგანო გასაჩივრების ვადებს ნაკლოვნად ანაც საერთოდ არ უთითებს. შედეგად, თავს იჩენს პრობლემა - რა ვადა უნდა განესაზღვროს პირს გასაჩივრებისათვის.

საქართველოს უზენაესი სასამართლო ამ თემას თავდაპირველად 2009 წლის 17 მარტის გადაწყვეტილება/განჩინებაში შეეხო, როდესაც არგუმენტაცია დოგმატიკაში განვითარებულ მოსაზრებებს დააფუძნა. აქედან გამომდინარე, მიზანშეწონილი იქნება თუ ამ გადაწყვეტილებას სამართლის მეთოდების გამოყენებით ისევ დოგმატიკის თვალთ შევხედავთ, რაც თვალნათლივ დაგვანახებს გარკვეულ სამართლებრივ პრობლემებს.

II. გადაწყვეტილება

1. ფაქტობრივი გარემოებები

2007 წლის 22 იანვარს მოსარჩელემ საგადასახადო ინსპექციისგან მიიღო საგადასახადო შეტყობინება 1998 წელს 159 ლარიანი დავალიანებისა და საურავის - 681 ლარის დარიცხვის თაობაზე. 2007 წლის 28 მარტს მოსარჩელემ თბილისის საქალაქო სასამართლოში ინსპექციის წინააღმდეგ სარჩელი აღძრა და მოითხოვა შეტყობინების ბათილად ცნობა.

მოსარჩელე აღნიშნულ შეტყობინებას უკანონოდ მიიჩნევდა იმ საფუძველით, რომ 1998 წლიდან მოყოლებული საგადასახადო ინსპექციას მისთვის საერთოდ არ უცნობებია საგადასახადის არსებობის თაობაზე და ამასთან, მის მიერ არ განხორციელებულა ეკონომიკური საქმიანობა, რაც გამოიწვევდა სოციალური გადასახადით დასაბეგრი შემოსავლის მიღებას.

საქალაქო სასამართლომ დააკმაყოფილა სარჩელი, რამდენადაც საგადასახადო ინსპექცია არაუფლებამოსილი იყო გამოეცა საგადასახადო შეტყობინება, რადგან საგადასახადო დავალიანება მოსარჩელის მიერ აღიარებული არ იყო, ასევე ამ უკანასკნელს გამოყენებული არ ჰქონდა პრიუდიციული გასაჩივრება, ვინაიდან მისთვის ამ შინაარსის აქტის ჩაბარება საერთოდ არ მომხდარა.

¹ თემატიკიდან გამომდინარე განხილული იქნება განჩინების მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც გასაჩივრების ვადებს ეხება.